

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lausunto ympäristölupahakemuksen täydennyksistä, Agnico Eagle Finland Oy

295/11.01.00/2018

RakYmplk 27.04.2020 § 56

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt 9.4.2020 lausuntoa Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta täydennyksistä (2.4. ja 3.4.2020) Agnico Eagle Finland Oy:n lupahakemukseen (PSA-VI/1079/2018) Kittilän kaivoksen toiminnan olennaiseksi muuttamiseksi ja toiminnan aloittamiseksi muutoksenhausta huolimatta.

Vs.Ympäristösihteeri:

Kittilän ympäristönsuojeluviranomainen uudistaa aikaisemman lausuntonsa (RakYmplk 13.2.2020 § 23) ja lausunnon täydennyksen 14.2.2020 sekä lausuu ympäristölupahakemuksen täydennyksistä seuraavaa:

Kittilän pohjavesialueille tullaan laatimaan suojelusuunnitelma, kun ELY-keskuksen työstämä luokittelu valmistuu. Pohjavesiasiat ja erityisesti niihin kohdistuvat riskit tulee ottaa huomioon jo tässä vaiheessa.

Kaivokselta purettavien vesien määrä tulee sitoa sen vesistön virtaamaan, johon purkuvedet johdetaan. Purettavan veden määrää tulee pystyä säätelemään esimerkiksi säätöpumppaamoilla tai muulla soveltuvalla tekniikalla. Veden määrän säätelyn tulee olla mahdollista myös varotoimenpiteenä, mikäli kaivoksen vedenkäsittelyyn tulee häiriötilanne. Purkuvesien typpipitoisuudet eivät saa aiheuttaa vesistön ekologisen tilan heikkenemistä. Purkuvesien ympäristövaikutukset kasvavat voimakkaasti erityisesti vähäisen virtaamaan aikaan, esimerkiksi lopputalvesta tai kuivana kesänä. Typpipitoisuuksien osalta tulee huomioida se seikka, että kaivoksen typenpoistoon on suunniteltu merkittävää parannusta vasta muutaman vuoden päähän purkuputken käyttöönoton jälkeen. Raja- ja tavoitearvojen ylityksiä ei tule hyväksyä, myöskään muiden haitta-aineiden (esim. arseeni, antimoni, nikkeli, sulfaatit) osalta. Hakija on todennut vastineessaan 3.9.2019, että kuormitus- ja pitoisuuslupaehdot säätelevät automaattisesti myös purkuvesimääriä, mutta epäselvää on, kuinka purkuputken kautta johdettavien vesien pitoisuuksia käytännössä rajoitetaan.

Hakija on esittänyt ympäristönsuojelulain 199 §:n mukaisen pyynnön käynnistää tuotannon laajennus muutoksenhausta huolimatta. Pe-

rusteluissa hakija on todennut, että tuotantomäärän nostamisen ei arvioida heikentävän ympäristönsuojelun suotuisaa tilaa Kittilän kaivosalueen ympäristössä. Kittilän ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan purkuputken käyttöönotto ja vesien johtamisen aloittaminen Loukiseen aiheuttavat todellisen riskin Loukisen tilan heikkenemiselle. Hakijan esittämän aikataulun ja suunnitelman mukaan purkuvesiä johdettaisiin Loukiseen noin neljä vuotta ennen kuin kuivanapitovesien typenpoisto saataisiin toimintaan. Tämän lisäksi hakija on esittänyt korkeampia typpipitoisuusrajoja ja veden purkamista ilman Loukisen virtaaman vaikutusta purkuvesimääriin. Vaikka päästöjen vähentäminen ja ympäristönsuojelulliset investoinnit ovat ehdottoman tärkeitä ja myös edellytys kaivoksen toiminnalle, kaivoksella tällä hetkellä käynnissä olevat koetoiminnot eivät nykyisellä mittakaavalla käsiteltäviin vesimääriin nähden merkittävästi vähennä päästöjä. Esimerkiksi prosessiveden ilmastuksen tehoon liittyy paljon vaihtelua. Purkuputki itsessään taas ei vähennä typen tai muiden haitta-aineiden pitoisuuksia. Ympäristönsuojelullisesta näkökulmasta tuotannon nostamiseksi tulisi olla valmiina käyttökelpoinen menetelmä päästöjen vähentämiseksi, joka voidaan ottaa heti käyttöön, kun laajennettu toiminta aloitetaan. Lupamääräyksiin asetettavat pitoisuusrajat tulisi siis voida asettaa pienemmiksi.

Myös purkupaikan virtaamanopeuden ollessa alhainen paikalliset ympäristövaikutukset voivat korostua. Purkuveden sekoituessa hitaasti jokeen voi muodostua vesikerroksia, jotka aiheuttavat kemiallisen esteen luontaiselle kalastolle. Toiminnan haitattomuuden todentamiseksi hakijan tulee luotettavasti osoittaa arvioimansa kalojen vaelluksen vähäisyys Ounasjoessa ja sen sivujoissa. Ympäristönsuojeluviranomainen korostaa, että myös Kittilän kunnanhallitus on omassa lausunnossaan 18.12.2018 § 461 todennut seuraavaa ”Kaivostoiminnan kalastovaikutusten tarkkailua tulee myös tehostaa erityisesti kalojen vaelluskäyttäytymisen ja kalojen haitta-ainepitoisuuksien osalta. Kalojen vaelluskäyttäytymisen tarkkailuun voisi soveltua kaikuluotaimilla ja /tai kameroilla toteutettu, Loukisen suunnitellun purkupisteen yläpuolelle asennettava kalalaskuri.” Mikäli lupa myönnetään purkuputken sijoittamiseksi Loukiseen, kaloille tulee rakentaa ohitusuoma, josta ne voivat kiertää purkuvesien aiheuttaman kemiallisen esteen.

Vaikka vesien purkaminen Seurujokeen päättyisi purkuputken käyttöönoton jälkeen, vaikutukset Seurujokeen eivät suurella todennäköisyydellä lopu samalla. Pintavalutuskentiltä kulkeutuu todennäköisesti edelleen haitta-aineita Seurujokeen. Hakijan uuteen ympäristölupaun esittämät päästörajat ovat suhteessa samaa tasoa, kuin nykyisen luvan rajat, kun vedet puretaan Seurujokeen. Seurujoen ekologinen tila on muuttunut kaivoksen toiminnan aikana erinomaisesta hyväksi. On siis odotettavaa, että purkuvesien purkamisella on Loukiseen samansuuntaiset vaikutukset kuin Seurujokeen. Erona on kuitenkin,

että hakija on esittänyt, ettei purkuvesimääriä sidottaisi luvassa Loukisen virtaamavaihteluihin. Tämä lisää ympäristövaikutuksia, mikäli vettä saa purkaa Loukiseen samoja määriä myös pienen virtaaman aikaan. Purkuvesien purkaminen Loukiseen aiheuttaa riskin Loukisen ekologisen tilan heikkenemiselle edelleen, erityisesti toiminnan noston ensimmäisinä vuosina, kun laajamittaista typenpoistoa ei ole vielä saatu käyttöön. Haitta-ainekuormituksen lisäämistä ja pitoisuusrajojen nostamista Ounasjoen Natura-alueen sivujoessa ei tule hyväksyä erityisesti vesiensuojelullisiin perusteisiin vedoten.

Kittilän ympäristönsuojeluviranomaisen näkemyksen mukaan ympäristöhaittojen vähentämismahdollisuuksia ei ole selvitetty riittävästi ennen toimenpiteisiin ryhtymistä. Lisäksi esitetty vakuus (100 000 €) on täysin riittämätön toiminnan riskeihin ja sen vaikutusalueen ominaisuuksiin ja tärkeyteen nähden. Huomioitavana seikkana hakija on lisäksi ilmaissut kuivatuspumppausten ennallistettavuudesta täydennystä pyydettyäessä, että kuivanapitovesien pumppaamista ei voi keskeyttää. Tällainen tilanne vaikuttaa ongelmalliselta ja kestävämmältä. Pumppauksen keskeyttämiseen tulee olla varautunut, mikäli AVIn täydennyspyynnössä esittämä tilanne toteutuisi, jossa muutoksenhakutuomioistuin määräisi toimenpiteiden jatkamisen keskeytettäväksi tai rajoitettavaksi. Kuivanapitovesien määriin liittyy hakijankin mukaan epävarmuuksia eikä veden määrää tai siihen liittyen typpi- toisuutta voida luotettavasti ennustaa. Edellä mainittuihin seikkoihin vedoten Kittilän kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ei puolla toiminnan aloittamista muutoksenhausta huolimatta.

Mikäli lupa toiminnan aloittamiseen kuitenkin myönnettäisiin, hakija tulee määrätä välittömästi aloittamaan vaadittu laaja kalaston tarkkailu ja riittävät muut kalatalousvelvoitteet sekä pohjasedimentti- ja pohjavesiseuranta. Hakijan tulee kerätä tietoja ennen purkuputken käyttöönottoa, jotta sen ympäristövaikutuksia voidaan myöhemmin luotettavasti vertailla. Vakuus tulee myös tässä tilanteessa määrätä vastaamaan toiminnan vaikutusten laajuutta.

Päätös:
Esitys hyväksyttiin.
